

Tampereen kaupunki

Työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamo
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/1230/2026

**Tampereen kaupungin lausunto hallituksen esityksestä laiksi kolmansien maiden kansalaisten maa-
hantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan
perusteella annetun lain muuttamisesta**

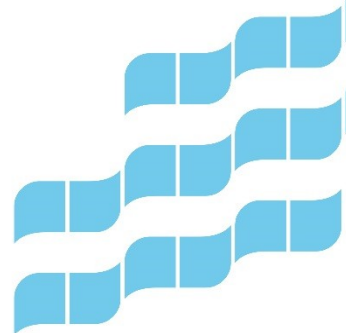
Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu hallituksen esitys ns. tutkija- ja opiskelijalain muuttamisesta kolmannen maan kansalaisia opiskelijoita ja opiskelijoiden perheenjäseniä koskevasti. Esitys on valmisteltu työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien sääntelytason haavoittuvuuksia koskevan loppuraportin pohjalta hallituksen tekemien linjausten perusteella.

Hallitus linjasi puoliväliriihessä: Hallitus arvioi kolmansista maista tulevien opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä toimeentuloon, lupajärjestelmän väärinkäyttöön ja mahdollisiin turvallisuushkiin liittyvät haasteet ja lainsäädäntömuutostarpeet, jotta voidaan ehkäistä hyväksikäyttöä, ihmiskauppaa, haavoittuvaan asemaan joutumista (mm. toimeentulon haasteet) ja väärinkäytöksiä ja mahdollisia turvallisuushkia.

Hallitus päätti budjettiriihessä syksyllä 2025 hankkeeseen liittyen: Hallitus tekee puoliväliriihikirjauksen pohjalta selvityksen, jonka perusteella arvioidaan kolmansista maista tulevien opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä toimeentuloon, lupajärjestelmän väärinkäyttöön ja mahdollisiin turvallisuushkiin liittyviä haasteita sekä niihin vastaamisen tarpeita. Selvityksen pohjalta ministerityöryhmä linjaa toimenpiteet, jotka toteutetaan pikaisella aikataululla.

Selvitys työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien sääntelytason haavoittuvuuksista valmistui 18.12.2025. Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmä linjasi säädöshankkeen sisällöstä joulukuussa 2025.

Hankkeen tavoitteena on valmistella edellä kuvatun selvityksen loppuraportin pohjalta hallituksen linjaamat säädösmuutokset ns. tutkija- ja opiskelijalakiin (719/2018) ja mahdollisesti muuhun lainsäädäntöön.

Ensinnäkin ehdotetaan lainsäädäntömuutoksia kolmannen maan kansalaisia toisen asteen opiskelijoita ja kaikkia kolmannen maan kansalaisten opiskelijoiden perheenjäseniä koskien siten, että heidän oleskelulupahakemuksiinsa sovellettaisiin ulkomaalaislain oleskelulupahakemuksen hylkäämisperusteita ja hakemuksen enimmäiskäsittelyaikaa koskevaa sääntelyä.

Toiseksi ehdotetaan, että kaikkien kolmannen maan kansalaisten opiskelijoiden perheenyhdistämisen edellytyksenä olisi yhden vuoden odotusaika.

Kolmanneksi opiskelijan oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan toimeentulovaatimuksen euromäärä tuotaisiin säädöstasolle (VN-asetus) ja toimeentuloedellytyksen soveltamista selkeytettäisiin.

Neljänneksi opiskelijan oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi säädettäisiin opinnoissa vaadittava riittävä kielitaito ja sen osoittaminen.

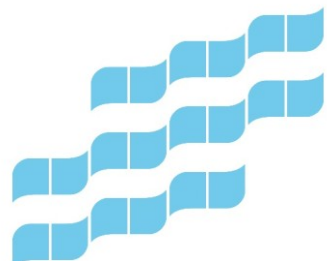
Lausunnon antajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

Hallitus esittää, että jatkossa opiskelijoiden perheenjäsenelle asetettaisiin vuoden odotusaika oleskelulupahakemuksen jättämiselle. Oleskeluluvan myöntäminen opiskelijan perheenjäsenelle edellyttäisi, että perheenkokoaja olisi oleskellut Suomessa oleskeluluvalla vähintään vuoden, kun perheenjäsenen oleskelulupahakemus jätetään. Poikkeuksena olisi opiskelijan Suomessa syntyvät lapset, joiden kohdalla ei sovellettaisi vuoden odotusaikaa.

Tampereen kaupunki katsoo, että esitys opiskelijan perheenjäsenten odotusajasta on perusteltu. Kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelun tulee olla kansallisella tasolla strategista ja hallittua. Odotusaika antaa opiskelijalle mahdollisuuden tutustua uuteen yhteiskuntaan ja kulttuuriin, opintojen vaatimuksiin, työllistymismahdollisuuksiin ja arkielämän kuluihin ja käytänteisiin, sekä aikaa arvioida perheen muuton mahdollisuuksia faktapohjaisesti ja omiin kokemuksiin perustuen.

Samaan aikaan Tampereen kaupunki tunnistaa, että kansainvälisten opiskelijoiden perheen yhdistämiseen liittyvät lainsäädännön tiukennukset ja viiveet vaikuttavat Suomen kansainväliseen houkuttelevuuteen. Tampereen kaupunki pitää mahdollisena, että esitetyt muutokset yhdessä esimerkiksi toisen asteen lukuvuosimaksujen ja oleskelulupien ja kansalaistamisen ehtoihin liittyvien kiristysten kanssa vaikuttavat merkittävästi Suomen houkuttelevuuteen ja sitä kautta kansainvälisten opiskelijoiden määrään. Tampereen kaupunki pitää erittäin tärkeänä vahvistaa Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa ja perheen yhdistäminen on tärkeä osatekijä houkuttelun ja pitovoiman näkökulmasta. Tästä syystä onkin tärkeää, että lainsäädännön vaikutuksia arvioidaan sekä 2. asteen että maisteriopiskelijoiden näkökulmasta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että kansainvälisessä vertailussa käytännöt opiskelijoiden perheen yhdistämisessä vaihtelevat maakohtaisesti ja riippuvat esimerkiksi suoritettavista tutkinnoista. Tampereen kaupunki korostaa, että Suomen sääntely koskien kansainvälisten opiskelijoiden perheen yhdistämistä tulisi olla oikeasuhtaista ja linjassa keskeisiin eurooppalaisiin verrokkeihin nähden.

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

Hallitus esittää, että opiskelijoiden perheenjäsenen oleskelulupahakemuksen käsittelyssä sovellettaisiin tutkija- ja opiskelijalain sijasta ulkomaalaislain enimmäiskäsittelyajan sääntelyä, joka tarkoittaisi perhesideperusteisten hakemusten käsittelyssä yhdeksän kuukauden määräaika nykyisin sovellettavan tutkija- ja opiskelijalain 90 päivän määräajan sijasta.

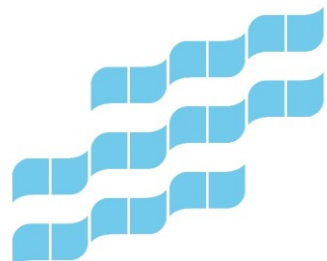
Tampereen kaupunki pitää lähtökohtaisesti hyvänä, että sääntelyä yhtenäistetään ulkomaalaislain näkökulmasta ja ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti perheenkokoajan oleskeluluvan perusteesta riippumatta. Opiskelijoiden tilanteessa on kuitenkin hyvä huomioida, että yhdessä perheen yhdistämiseen esitetyn vuoden odotusajan kanssa perheen erossaoloaika voi tosiasiallisesti olla lähes kaksi vuotta. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, esitetyillä muutoksilla on vaikutuksia opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä perhe-elämän suojaan ja opiskelijan on itse tultava maahan tilanteessa, jossa perheenjäsenten oleskeluluvan saanti on epävarmaa ja selviää vasta myöhemmin.

Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että perheiden oleskelulupahakemukset käsitellään enimmäiskäsittelyajan muutoksista huolimatta viipymättä, eikä käsittelyaikojen venyminen tarpeettomasti viivästytä perheen yhdistämistä tilanteessa, jossa perheellä olisi hyvät toimeentulon edellytykset asettua Suomeen.

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

Hallitus esittää, että opiskelun perusteella myönnettävän oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi lisättäisiin opinnoissa vaadittava riittävä kielitaito. Esitys yhdenmukaistaisi toteutessaan maahan saapuvien opiskelijoiden oleskeluluvan kriteeristöä. Kielitaitoedellytys mahdollistasi myös opiskelijan oleskeluluvan peruuttamisen, jos luvan myöntämisen jälkeen selviäisi, ettei opiskelijan kielitaito ole riittävä opintojen suorittamiseksi.

Tampereen kaupunki kannattaa esitystä maahan muuttavien opiskelijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta suoritettavista opinnoista riippumatta. Tampereen kaupunki korostaa kuitenkin, että oppilaitoksilla on paras tieto ja osaaminen opiskelijoiden kielitaidon tason arviointiin ja opinnoissa menestymisen edellytyksiin suhteessa suoritettaviin opintoihin. Oppilaitosten tulee saada jatkossakin määritellä alakohtaiset opetuskielet ja kielitaitovaatimukset, sekä vastata opiskelijavalinnasta. Samalla on hyvä tunnistaa, että hakijoiden kielitaidon todentaminen on jo nykyisellään haastavaa ja oppilaitoskohtaiset käytännöt erittäin vaihtelevia.

Hallituksen esityksessä todetaan, että mikäli kielitaitoedellytyksestä säädettäisiin oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä, myös Rajavartiolaitoksella olisi mahdollisuus puuttua Schengen-ulkorajalla opiskelijan kielitaitoon ja evätä maahan pääsy, jos kielitaito osoittautuisi riittämättömäksi. Tampereen kaupunki pitää riskialttiina, että maahan saapuvien opiskelijoiden kielitaitoa voitaisiin joissain tilanteissa arvioida hyvin lyhyiden ja yksittäisten kohtaamisten perusteella ja puutteellisilla tiedoilla opinnoissa edellytettävän kielitaidon tasosta ja vaatimuksista. Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että käytännöt rajalla tapahtuvaan puuttumiseen ovat selkeät ja saapuvien opiskelijoiden kohtelu on yhdenvertaista. Kielitaitotason arviointi ei lähtökohtaisesti ole eikä tulisiakaan olla rajavartiolaitoksen tehtävä.

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

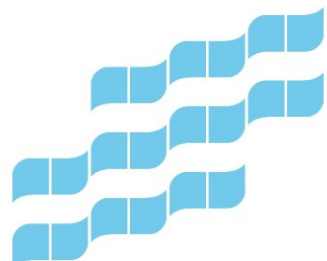
Tampereen kaupunki kannattaa esitystä toimeentuloedellytystä koskevasta asetuksenantovaltuudesta.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että kolmansista maista muuttavien opiskelijoiden toimeentulon haasteita ratkotaan ennaltaehkäisevästi ja erilaisia vaihtoehtoja tilanteen parantamiseksi edistetään kaikilla tasoilla. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, monet kansainvälisten opiskelijoiden haasteet kietoutuvat kohdemaassa toimivien koulutusagenttien ja välitoimijoiden epäeettiseen toimintaan ja harhaanjohtavaan viestintään liittyen erityisesti Suomen elinkustannuksiin ja työllistymismahdollisuuksiin. Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että valtakunnallinen työ koulutusagenttien toimintaan puuttumiseksi jatkuu ja johtaa konkreettisiin toimenpiteisiin väärinkäytösten ehkäisemiseksi. Myös oppilaitosten eri viranomaisten kanssa tekemä yhteistyö ja yhdenmukainen, selkeä viestintää liittyen esimerkiksi toimeentuloon, etuuksiin ja erilaisten oleskelulupien edellytyksiin, on ensiarvoisen tärkeää.

Kuten hallituksen esityksessä perustellusti todetaan, käsillä oleva esitys yhdessä muiden maahanmuuttoa, maassa oleskelua, kansalaistamisen edellytyksiä ja kotoutumisen tukipalveluita kiristävien lainsäädäntöuudistusten kanssa saattaa vaikuttaa Suomen kansainväliseen houkuttelevuuteen ja kansainvälisen osaamisen saatavuuteen koulutusjärjestelmässä, TKI-toiminnassa ja työmarkkinoilla.

Kolmansista maista muuttavia ja muuttaneita opiskelijoita ja heidän perheenjäseniään koskettaa 1.8.2026 alkaen toisen asteen maksullisuus, jonka vaikutuksia opiskelijamääriin ja opiskelijademografiaan sekä opiskelijoiden perheisiin tulee seurata ja tarpeen mukaan uudelleen tarkastella tulevia, samaan ihmisryhmään kohdistuvia lakimuutoksia. **Tampereen kaupunki korostaa kaikkien maahanmuuttoon kohdistuvien lainsäädäntöuudistusten oikeasuhtaisuutta, yhteisvaikutusten arviointia ja kokonaisharkintaa niin, että ne eivät tarpeettomasti heikennä Suomen mahdollisuuksia kilpailla kansainvälisistä osaajista.**

Tampereen kaupunki näkee, että kolmansista maista muuttavien opiskelijoiden ja heidän perheidensä asettautumisen, onnistuneen kotoutumisen ja turvatun toimeentulon edellytysten varmistamisessa tärkeintä on riittävä alkuvaiheen tuki ja työnhakua ja kotoutumista tukevat palvelut. Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että opiskelijana Suomeen muuttavien perheet kotoutuvat hyvin, mikä lisää työ- ja osaamisperusteisen maahanmuuton hyötyjä yhteiskunnassa. On tärkeää tunnistaa lasten kestävän kotoutumisen merkitys perheiden hyvinvoinnissa ja pitovoimassa. **Kotoutumisen rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset vaikuttavat sekä opiskelijoiden että heidän perheidensä kotoutumisen edellytyksiin.**

Tampereen kaupunki pitää tärkeänä, että työ- ja osaamisperusteisen maahanmuuton edistämiseksi laaditaan kansallinen maahanmuuton strategia, joka sisältää myös rahoitusuudistuksen. Pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja sitä tukeva rahoitusmalli tukisivat myös kuntien mahdollisuuksia systemaattisesti edistää osaajien houkuttelua, kotoutumista ja alueen kasvua ja elinvoimaa.

Lisätietoja: Mari Taverne
palvelujohtaja
Tampereen kaupunki
040 801 2686
etunimi.sukunimi@tampere.fi

